

Romantik İlişkilerdeki Aldatma Davranışını Narsistik Kişilik Eğilimi Çerçevesinde Değerlendirmeye Dayalı Kısa Bir Derleme

Zeynep İĞDIRLI¹

¹İstanbul Aydın Üniversitesi, Psikoloji Yüksek Lisans, zeynepigdirli@stu.aydin.edu.tr, ORCID ID: 0009-0008-8610-587X

Özet: Geçmiş yıllardan günümüze dek romantik ilişkilerde var olan ve en yaygın görülen çatışma nedenleri arasında yer alan aldatma, ilişkilerin sonlanmasına ve kişilerde yıkıcı hasarlara yol açması bakımından önemli bir çalışma konusu haline gelmiştir. Aldatma; pek çok karmaşık sebepler içerip farklı değişkenler üzerinden değerlendirilmesine karşın (toplumsal, kültürel, dinsel öğretiler) görülme sıklığı göz ardı edilemeyecek kadar yüksektir. Derlemenin bir diğer kavramı olan narsizm, oldukça eski yıllara dayanan ve güncelliğini halen koruyarak günümüzde popüler kavramlar arasında yer edinmiş bir olgu olmaktadır. Özellikle yakın ilişki dinamikleri arasında odak noktası haline gelip, çağımızın popüler sorunları arasında yer alır. Bu derleme çalışmasının amacı, romantik ilişkilerde aldatma davranışını narsistik kişilik eğilimi perspektifinden, özellikle aldatma eğilimini narsistik kişilik çerçevesinde ele almakla birlikte kişilik bozukluğu açısından narsizme sahip olan bireylerin özellikleri doğrultusunda romantik ilişkideki duruşları irdelenerek narsistik eğilim ile aldatma arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir. Bu çalışmada romantik ilişkilerdeki aldatma olgusu ile birlikte narsizm kavramına ilişkin alan yazındaki çalışmalar aktarılacaktır.

Anahtar kelimeler: Aldatma, Narsizm, , Romantik ilişkiler

A Brief Review Based On The Evaluation Of Infidelity Behavior In Romantic Relationships Within The Framework Of Narcissistic Personality Tendency

Zeynep İĞDIRLI¹

¹İstanbul Aydın University, Master's degree in Psychology, zeynepigdirli@stu.aydin.edu.tr

Abstract: Infidelity, which has existed in romantic relationships from past years to the present day and is among the most common causes of conflict, has become an important subject of study as it leads to the end of relationships and destructive damage to individuals. Although infidelity involves many complex reasons and is evaluated through different variables (social, cultural, religious teachings), its frequency is too high to be ignored. Narcissism, another concept of the review, is a phenomenon that dates back to very old years and has gained a place among one popular concepts today by maintaining its actuality. It has become a focal point especially among close relationship dynamics and is among the popular problems of our age. The aim of this review study is to evaluate the relationship between narcissistic tendency and infidelity by examining the deception behavior of in romantic relationships from the perspective of narcissistic personality tendency especially the tendency to deceive within framework of narcissistic personality, and the stance of individuals with narcissism in romantic relationships in line with the characteristics of individuals with narcissism in terms of personality disorder. In this study, the studies in the literature on the concept of narcissism together with the phenomenon of infidelity in romantic relationships will be presented.

Keywords: infidelity, romantic relationships, narcissism

1. GİRİŞ

Aldatma kavramı, insanların ikili ilişkilerin de her zaman yer ediniyor, ilgi çeken bir konu olmuştur. Gerek sohbetlerde gerekse dizi ya da filmlerde sıkça işlenmiş bir konu olarak sosyal alanda her daim güncelliğini koruyan bir olgu olarak yer edinmiştir. Keza Romantik ilişkilerde sadakat duygusu önemli bir konu teşkil etmekle birlikte ilişkide süreklilik ve açıklık partnerlerin birbirlerinde olmasını istediği özelliklerin en başında gelmektedir (Bradbury ve Fincham, 1988). Böyle bir talep ve arzuya rağmen aldatma eylemi sıkça rastlanan önemli bir sorun olarak sosyal alanda fazlaca karşılaşılan bir sorun

olmaktadır. Romantik ilişkilerde aldatma konusunu gerek bu durumu birebir yaşayan bireyler tarafından gerekse alanda çalışma yapanlar açısından anlamak, incelemek, mutlak bir karara varmak oldukça güçtür. Psikoloji literatürü başta olmak üzere, pek çok farklı alanlarda değişik araştırmalar, aldatma kavramı üzerine çalışmalar ve analizler konuya farklı ve çok boyutlu yönlerden yaklaşırsa da, şimdilik kesin bir çözümden bahsetmek oldukça güçtür (Özkuş, 2018).

Psikoloji alanında popüler bir konu olan aldatma daha çok hangi bireylerde yüksek olduğu, hangi kişilik yapılarında vuku bulduğu aldatmanın nedenleri v.b gibi sorunlar psikolojinin, sosyolojinin,

felsefenin araştırma alanlarına sızmış ve gündemde halen bile ününü koruyan bir konu haline gelmiştir. Özellikle psikoloji alanında araştırılması gereken kayda değer konular arasında yer almaktadır. Bu bölümde esas olarak romantik ilişkilerdeki aldatma üzerinden çeşitli literatür çıktıları aktarılacaktır

Derleme çalışmasının bir diğer konusu olan narsizm, insanın öz bedensel ve ruhsal kendiliğine karşı duyduğu büyük hayranlık ve bağlılık (Türk Dil Kurumu, 2021) olarak tanımlanır. Yunan mitolojisine dayanan narsizm kavramı, Narcissus'un öyküsünden doğduğu bilinir. Narcissus, sudaki yansımasına hayran olup esasen suda gördüğü kendi yansımasına duyduğu aşka ulaşmak uğruna ömrünü tüketen bir efsaneden gelir (Beck ve ark., 2004; Campbell ve Miller, 2011). Narsisizmin temelinde ihtisamlı ve fazlasıyla şişirilmiş bir benlik kavramı yer alır ve bu durum kişilik özelliğine yansır. Narsisizm, benliğin bir türüdür. Bu benlik düşünüş olsun, davranış olsun her alan da insanı tesiri altına alan bir kişilik yapılanmasıdır (Kohut, 1971). İlgili Literatür de narsistik yapılanmaya sahip olan bireylerin özelliklerine bakıldığında olumlu yüksek benlik algısı, başarı aşkı ve kısa dönemli ilişkilerde olumlu sonuçlar yer alırken ilişki problemleri, ilişkide istikrarsızlık, manipüle etme, saldırganlık, empati yoksunluğu ve özellikle sadakat boyutunda aşırı eksiklik gibi olumsuz sonuçlar karşımıza çıkmaktadır (Geçtan, 2020; Millon ve ark., 2017). Buradan hareketle narsistik yapılanmaya sahip kişilerin aldatma eğilimi gösterecekleri düşünülmektedir (Geçtan, 2020). Yapılan literatür taramasında, ülkemizde aldatma eğiliminin, psikopatolojik bağlamda değişik çalışmalar yapılmasına karşın, bu çalışmalar ve analizler içerisinde kişilik bozukluklarının da yer aldığı araştırmaların oldukça yetersiz ve eksik olduğu görülmektedir. Bu bilgilerden hareketle, yapılan pek çok araştırmalar erken dönem uyumsuz şemaları ele aldığı, fakat kişilik bozuklukları boyutunda özellikle narsistik kişilik eğilimlerini aldatma açısından irdeleyen çalışmaların sınırlı sayıda olduğu saptanmıştır.

Alan yazın incelendiğinde ülkemizde narsistik kişilik eğilimi ile aldatma ilişkisine dayanan çalışmalar seyrek olmaktadır. Romantik ilişkileri etkileyen unsurlar arasında aldatma eğiliminin ve belli kişilik yapılanmalarının özellikle narsistik eğilimlerin, ikili ilişkilerdeki büyük hasar etkisi göz önüne alındığında, çalışmanın alan yazına ve çalışmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bir derleme makalesi olup bilimsel yöntemlere dayanarak, gerekli görülen kavramlar ve konular üzerinden literatür taraması yapılmış ve (belgesel gözlem tekniğiyle) açıklanmaya çalışılmıştır.

2. ALDATMA

Aldatma konusu oldukça karmaşık bir kavram olarak karşımıza çıkar. Aldatma kavramına ilişkin alan yazında fazlaca kuramsal bakış açıları olmasına karşın, araştırma literatürünü incelediğimizde bu konuyla ilgili görünümde seyreklik olduğu görülmektedir (Blow ve Harnett, 2005). Bu seyreklik, aldatma kavramına ilişkin özellikle deneysel incelemelerin azlığı, toplumun aldatma olgusunu ahlak dışı bir eylem olarak algılamalarından ötürü açık bir şekilde dile getirememelerinden kaynaklıdır (Kaya Örk, 2021). Literatürde aldatma kavramına ilişkin pek çok tanımlar yer alır; ilişki de partnerlerin birbirlerine yönelik bağlılık ve sadakat göstereceklerine dair verilen sözlerin dışında kişilerin, ilişkileri haricinde başka bir kişiyle ya da kişilerle yaşanan birlikteliğin (duygusal, cinsel) var olan ilişkiyi tehdit ederek yok sayma pahasına girilen eylemler olarak tanımlanmaktadır (Fife, Weeks ve Gambescia, 2008). Drigotas ve Barta (2001) aldatmayı mevcut ilişki içerisinde partnerler arasında var olan fiziksel ve duygusal bağlılığın gizlice dışarıya (başka bir partnere) doğru yönelmesini içeren eylemler olarak niteler. Bir diğer ifade ile ilişkide var olan normların çiğnenmesidir. Blow ve Hartnett (2005) Romantik ilişkide partneri aldatma; güven ve bağlılığın birincil olan kişi dışında başka biriyle yaşanması ve sonunda kabul gören normların ihlali olarak ele alır. Aldatma, romantik birliktelik içerisinde partnerlerin karşılıklı olarak bağlılıklarının ve sözlerinin göz ardı edilip, birlikteliklerinin arasında giren üçüncü bir kişinin varlığı ile karakterize bir durumdur (Blow ve Hartnett, 2005). Romantik ilişki, yakınlığın, güvenin, duygusal ve cinsel birlikteliğin yer aldığı ve partnerlerin gönül rızalarına dayalı yakın ilişkilerdir (Collins ve ark., 2009). Partnerin duygusal ya da cinsel yaşantısını ilişki dışındaki üçüncü bir kişi ile yaşaması aldatma olarak değerlendirilir. Özellikle ilişkideki sadakat eksikliği, aldatma davranışı olarak ilişkiye yansır. (Şatıroğlu, 2017). Subotnik ve Harris (2005) romantik ilişkilerdeki aldatmayı dört özellik etrafında şekillendiğini ifade eder; duygusal birliktelik, tek gecelik cinsel birliktelik, eğlence arayışı ve uzun birliktelik olmaktadır. Konuyla ilgili çalışması olan Glass ve Wright (1992) aldatmanın ilk hedefte cinselliğin olmadığını duygusal aldatmanın da önemli bir alanda var olduğunu ifade eder. Daha açık ifadesiyle; telefon ile sohbet, bakışma, flört duygusal aldatmayı içerirken, ücret karşılığı ya da gönüllü olarak, cinselliği barındıran ilişkinin ise cinsel aldatmaya örnek olduğunu vurgular. Blow ve Hartnett (2005) aldatma davranışını metodolojik açıdan ele alır ve sadakatsizliği, partnerler arasındaki güvenin yıkılması olarak tanımlar. (Feeney, 2000., akt. Örk, 2021). Sungur (2009)

aldatmayı sevgilinin tercih ya da seçimine dayalı bir karar olduğunu, aldatmanın ise bu kararın bir sonucu olduğunu ifade eder (Sungur, 2009). Stephen (2009) romantik ilişkilerdeki sadakatsizliği; çiftlerin, ilişkilerine bir üçüncü şahsın dahil olması ile tanımlar. Mehmet (2009) sadakati, romantik ilişkideki en önemli unsur olduğunu vurgular. Fakat sadakat duygusunun hasarı ve zedelenmesi ilişkilerin son bulmasına sebebiyet verdiğini dile getirir, (Büyüklü, 2022). Bundan ötürüdür ki romantik ilişkilerdeki sadakatsizliğin tanımı fikir birliğinin sağlanamaması konuyla ilgili çalışmaları zorlamaktadır.

Litertürde, hemen hemen her kültürde ve toplumda tek eşliliğin kabul gördüğü, aldatmanın ahlaki açıdan affedilemez bir sorun olduğu belirtilir. Fakat şurada önemli bir husus var ki kültürel normlar ile aldatma eylemleri arasında epeyce bir fark olduğunu yapılan çalışmalar ortaya koymaktadır (Duba, Kindsvatter ve Lara, 2008). Yıl fark etmeksizin evli çiftlerin birbirlerini aldatma oranı %2 ile %4 olduğu belirtilir (Treas ve Giesen, 2000). Aldatma oranları ile yapılan ilk çalışmaların birinde, erkeklerin %50'si, kadınların %26'sının ilişki dışı cinsel deneyim yaşadıkları bildiriliyor (Kinsey, Pomeroy ve Martin, 1953). Evli olmayan çiftlerde bu durum oransal açıdan fazlalık göstererek erkeklerin %70.9'u kadınların ise %57.4'i aldatma davranışı sergiledikleri veriler ışığında belirtiliyor (Hansen, 1987). Flört ilişkisindeki aldatma oranlarına bakıldığında; kadınların ise %54.4'ü erkeklerin ise %70.9'unun, (Hansen, 1987), kadınların da %68'i erkeklerin %75'inin (Wiederman ve Hurd, 1999) aldatma eğilimi sergiledikleri bilinmektedir. Evli olmayan çiftlerin evli olanlara nispeten aldatma oranlarının yüksekliğinin sebebi partner arasındaki bağlılık düzeyine indirgenmiş ve bu düzeyin evli olmayan çiftlerde daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Aldatma davranışının farklı kültürlerdeki değişkenliklerini irdeleyen bir diğer çalışma da en Fazla Rus erkeklerin aldatmaya eğilimi gösterdiği ifade edilirken, Çinli kadınların en az aldatan kategoride yer aldığı saptanmıştır (Nowak ve ark., 2014).

Harris Interactive (2001) tarafından Türkiye'de 1004 katılımcı ile gerçekleştirilen çalışma erkeklerin %25', kadınların ise %11'inin ilişkilerine parterlerini aldattıkları saptanmıştır.

3. NARSİZM

“özseverlik” anlamına gelen narsizm (Türk Dil Kurumu, 2021), kişinin kendi öz benliğine ve sahip olduğu özelliklerine yönelik abartı bir hayranlık olarak tanımlanır. Narsistik bireyler, kendilerini fazlasıyla görkemli, gerçekten yoksun bir tabu ve

olumlu bir düzlemde yer aldıklarına inanırlar. Narsist bireylerin kendi benlik ve ruhsal alanlarına ilişkin güçlü odaklanmaları çoğu kez despotluk duygusunu ve başkalarına karşı saygısızlığı içermekle karakterize edilir. Narsistler, her şeyden evvel kendi çıkarları ve şahsi faydalarına odaklandıkları için sergiledikleri davranışların başkalarına vereceği faydanın veya zararın onlar için bir ehemmiyeti yoktur. Onlar genel itibarıyla, övünme, otoriterlik, zenginlik, önemli ve saygıdeğer kişilerle sosyalleşme isteği gibi pek çok otokontrol stratejilerini kullanırlar. Her daim taktiklerle ilerleme yaşamsal güdüleridir. Narsistik bireyler sürekli talep peşinde olurlar. Bu talep, ilgi, kendisine hayran olmak ve popülerlik gibi aşırı ve gerçek dışı istekler ile doludur. Bu talepleri elde edebilmek için kişisel bir portre çizerler. Bu kişisel portre dışı dönük, bakımlı, bilgili ve saygıdeğer bir görünüme bürünerek, insanlarla kolay etkileşim kurma taktiklerini uygularlar. Nihayetinde bu etkileşim şahsi taleplerini karşı taraftan karşılamak içindir. Kurdukları ilişkiler kısa sürede oluşur ve bu kurulan ilişkideki amaç, benlik saygısını yükseltmek, özellikle kendilerini düzeltmek ve geliştirmek için kullanırlar (Beck, Freeman ve Davis, 2004; Carlson, 2013; 262; Ong vd., 2011; 181; Walters ve Horton, 2015; 326).

Literatüre bakıldığında, her insanın narsistik ihtiyaçları söz konusu (Kohut, 2009) olduğu ifade edilir. Narsizmin, olumlu ve kişisel fayda bağlamında sağlıklı oluşu insanı büyüme ve gelişme yolunda destekleyen önemli bir özelliktir. Narsizm bireyi geliştiren, dönüştüren, yeteneklerinin farkına vardırıran, bireye katkıda bulunup motive eden önemli bir mekanizmadır (Kohut, 1971). Bu oluşumların altında sağlıklı işlem görmüş ego yatar. Patolojik narsizmin tam tersi olarak ego sınırlarını sağlıklı bir şekilde çizer. (Freeman ve Fox, 2013). Sağlıklı narsizm yapısı itibarıyla kendine olan sevgi, saygı ve benlik değerini dışı bağımlı halde getirmez. Yani sürekli onay bekleme gayreti içerisinde yer almaz (Akhtar, 1989; Karaaziz ve Erdem Atak, 2013). Fakat Narsizm patolojik alandaki değerlendirme, literatürde patolojik narsizm ya da Narsistik Kişilik Bozukluğu olarak adlandırılmaktadır (Pincus ve Lukowitsky, 2010). Patolojik narsizmin literatür kaynaklarında yer alan görülme sıklığı %0 ile %5,3 arasındadır (Caligor, Levy, Frank ve Yeomans, 2015). Narsistik kişilik bozukluğu, yapılan araştırmalarca erkeklerde %50-%75 oranında görüldüğü ifade edilmiştir (Akt., Korkmaz, 2021). Narsistik Kişilik Bozukluğunun özelliklerine bakıldığında hayranlık, aşırı övünme, sınırsız para ve güç isteği, sürekli başarı ile meşguliyet, empati eksikliği, diğerlerini çıkar uğruna kullanma, ayrıcalıklı olduğuna dair güçlü bir inanış, kibirli görüntü sergileme, diğerleri

tarafından her daim kıskanıldığına dair güçlü inanç gibi özellikler ile tanımlanmaktadır. Bu özelliklerin en az 5'inin bulunması, bireye Narsistik Kişilik Bozukluğu tanısı koyulabilmektedir (APA, 2013). Bu özelliklerin yanı sıra yüksek oranda narsist yapılanma sergileyen bireyler şişirilmiş ve görkemli bir benliğe sahip olup, performanslarına ve yeteneklerine dair oldukça yoğun derecede pozitif, kusursuz olduklarına dair güçlü bir algı ile var olurlar (Kohut, 2009).

Narsisizmle alakalı yapılan pek çok tanımlar; beğenilme, şahsi çıkarları doğrultusunda diğerlerini kullanıp manipüle etme, empati yoksunluğu, sınırsız başarı isteği, güç, otoriterlik gibi çok boyutlu bir kişilik özellikleri ile tanımlanmaya çalışılmıştır. Bu sebeple narsisizm kavramının literatür de pek çok tanımlamaları yer alır. Fazlaca tanımlamalar arasında yer alan görkemli narsisizm; kendine fazlasıyla değer verme, bencillik, liderlik davranışları ve dikkat çekme gibi görkemliliği esas alan özellikler bağlamında ilişkilendirilmektedir. Oldukça yetenek sahibi, dikkat çeken ve her daim başarı sergileyen bu model belirgin bir görkemli narsisizmi işaret eder. Görkemli narsisizm esasen yüksek öz benlikle ilişkilendirilmiştir. Oldukça yetenek sahibi, dikkat çeken ve her daim başarı sergileyen bu model belirgin bir görkemli narsisizmi işaret eder. Görkemli narsisizm esasen yüksek öz benlikle ilişkilendirilmiştir. Oldukça yetenek sahibi, dikkat çeken ve her daim başarı sergileyen bu model belirgin bir görkemli narsisizmi işaret eder. Görkemli narsisizm esasen yüksek öz benlikle ilişkilendirilmiştir. Oldukça yetenek sahibi, dikkat çeken ve her daim başarı sergileyen bu model belirgin bir görkemli narsisizmi işaret eder. Görkemli narsisizm esasen yüksek öz benlikle ilişkilendirilmiştir. Oldukça yetenek sahibi, dikkat çeken ve her daim başarı sergileyen bu model belirgin bir görkemli narsisizmi işaret eder.

4. NARSİZM YAPILANMANIN ROMANTİK İLİŞKİLERDEKİ DURUŞU

Yüksek düzeyde narsizme sahip bireylerin otoriter, kindar ve müdahaleci tutumlarından ötürü ikili ilişkilerinde sağlam bir birlikteliklerinden bahsetmek zordur. (Ogrodniczuk, Piper, Joyce, Steinberg ve Duggal, 2009). Nihayetinde Kin ve ölç alma duygularını besleyen birey, diğerlerinin sevincine ve başarısına dair olumlu duygular besleyemezler. Sonuç olarak destek de olamazlar. Bu durum neticesinde olumsuz duygulanımın ağırlığı sebebiyle narsistik bireylerin yakın ilişkilerinde ya da romantik ilişkilerde sorunlar ve çatışmalar gözlemlemek çok sık karşılaşılan durum olmaktadır (Zvi ve Elaad, 2018; Ritter ve ark., 2011). Narsistik Kişilik Bozukluğuna sahip bireylerde, diğer insanların neler hissettiğini algılama ve anlama becerilerinde son derecede noksanlık bulunmaktadır. Aynı zamanda Narsist bireylerin yalan söyleme, sık yalana başvurma gibi özelliklerinden ötürü de ilişkilerinin devam etme olasılığı zor olmaktadır (Ritter ve ark., 2011). Narsistik bireylerin iş yaşamında, sosyal ve

romantik ilişkilerinde belirgin işlev bozuklukları söz konusu olmaktadır (Miller, Campbell ve Pilkonis, 2007). Narsizmin, Romantik İlişkilerdeki rolü ve yansımaları ilişkide önemli bir alana sahip olmakla birlikte bireylerin hayatlarına dokunan bir yapılanmadır (Atak ve Taştan, 2012). Kaliteli bir romantik ilişkinin özellikleri; partnerler arasında güvenin, sevginin, saygının, etkili bir iletişim, sorumluluk bilincinin var olduğu temel özellikler ile karakterizedir. Fakat yüksek düzeyde narsizm yapılanma sergileyen bireylerin ilişkilerinde bu özelliklerin varlığından pek de söz edilmez. Aksine sorunlu ve kalitesi düşük romantik birliktelikten bahsedilir (Keller ve ark., 2014). Yapılan çalışmalar ışığında Narsist bireylerin romantik ilişkilerinde pek çok çeşitli sorunlar ile boğuştuğu, sağlıklı ve istikrarlı bir ilişkiden yoksun oldukları bildirilir. Narsist bireylerin partnerleri üzerindeki en büyük başarısı kısa vadeli bir ilişki olup uzun ve istikrar gerektiren romantik ilişkiyi sürdürmede başarılı bir potansiyel sergileyemezler. Çünkü bencilce tutumları, çıkarcı dayalı menfaatleri, sevgi ve saygıdan yoksun tutumları istikrarlı ve uzun süreli bir ilişkinin önüne ket vurur. (Miller, Campbell ve Pilkonis, 2007). Narsist bireylerin romantik ilişkilerindeki en büyük sorunlarının sebepleri arasında empati kıtlığı özelliğini ilişkiye dahil etmeleri ile başlar. Tabi bu durum partnerleri ile özdeşim yapamayıp duygusal açıdan partnerini yoksun bırakması ile vuku bulur ve ilişkide sorunların baş göstermesi ile. (Ritter ve ark., 2011). Patolojik narsizm önemli özellikleri arasında, sevme kabiliyetlerinde bozukluk ve bu bozukluğun hem kendi hem de diğerlerine etkisi söz konusu olmaktadır. Nihayetinde insanın kendini sevmesi ve değer vermesi sağlıklı bir gelişim için gereklidir ancak patolojik narsizm ile ilgili kuramlarda bu kabiliyetin bozukluğu ve hasarı söz konusudur. Narsist bireyler ikili ilişkilerinde sömürücü yanlısı manipüle tavrı ve tutumları sergilemektedirler (Kealy ve Ogrodniczuk, 2014; Hamilton, Decker ve Rumbaut, 1986). Bu özellik ile kişiler arası, yakın ve romantik ilişkilerde diğerlerinin samimi yakınlık ve bağ kurma taleplerine kayıtsız kalıp derin ve bağlılık içeren ilişkilere giremeyecekleri apaçık ortadadır (Campbell, Foster ve Finkel, 2002). Aksine Narsist bireyin diğerleri ile oldukça yüzeysel ilişki boyutunda başarılı olduğu söylenebilir. Tabi bu başarı derin ilişki ve bağ gerektirmeyen çıkar üzerine dayalı bir birlikteliğin sonucudur. Narsistik bireyin yakın ilişkilerdeki bu duruşunun temelinde, erken dönem çocuk ile bakım veren arasındaki yetersiz ve doyumsuz bir ilişkinin sonucudur (Kohut, 2009).

Romantik ilişki narsizminin perspektifinde, Campbell'ın (1999) Kendine Yönelim Modeli'ne göre, narsist bireyin egolarını tatmin etmek amacıyla romantik birlikteliklerini sürdürdüğü ifade

edilir. Narsistler kendileriyle benzer özelliklere sahip olduğunu düşündükleri kişilere yönelme eğiliminde olup, tercihleri her daim yüksek standartlarda yer alan kişilerle etkileşim kurma gayreti içinde olurlar.(Sauls, Zeigler-Hill, Vrabel ve Lehtman, 2019). Narsist bireyler, kendilerine yararlı gelecek ve onları övüp, deyim yerindeyse göklere çıkarıp, benlik saygılarını her daim yükseltecek partnerleri tercih ederler. (Howard, 2019). Çünkü bir narsistik yapılanmaya sahip bireyin kendisine yönelik olumlu benlik algısını yükseltmesi için partnerinden gelecek övgü dolu sözlere ihtiyacı vardır. Bu sebepten ötürü karşı taraftan kendisine yönelik bu tarz özellikleri tercih ederler. Narsist bireylerin hayatlarına alacakları romantik partnerlerin statüleri, başarıları ve popülaritesi kendileri açısından oldukça önemlidir. Narsist bireyler benlik saygılarını korumak ve arttırmak adına ihtiyaç duydukları dışsal kaynaklardan gelecek olan övgüyü karşılayacak partnerlere yönelirler. Bu durum karşılandığında ilişkilerinde daha tatmin olduğu saptanır (Seidman, 2016). Narsistik bireyler sürekli olarak romantik partner arayışı içinde olurlar (Campbell, 1999). Çünkü onlara göre her daim daha iyi bir seçeneğin varlığına inanırlar. (Campbell ve Foster, 2002). Narsist bireylerin romantik partner seçimi narsist olmayan bireylerin tercihlerinin (samimi, sıcakkanlı, sadakatli..) aksine çevresi tarafından hayranlık uyandıran ve lakayit görümlü bir partneri tercih etmektedirler (Campbell, 1999). Narsist bireyler yapılanmaları gereği hayatlarına alacakları ya da aldıkları romantik partneri idealize ederler. Fakat bu durum kısa sürelidir. İdealize etme dediğimiz husus, abartılı bir değer yükleme ile aynı anlama gelir. Bu abartılı değer yükleme, kısa süre sonra hızlıca geriye çekilir. Atfedilen değer kaybı, var olan partnerden daha ihtişamlı ve mükemmel alternatifleri bulması inancı ile değerli olacaktır. Diğer yandan yakınlığı bir tehdit unsuru olarak gören narsistik birey mevcut partnerin birtakım kusurlarına daha çok dikkat eder.(Campbell ve Foster, 2002). Narsist bireylerin sosyal statülerini ve benlik imajlarını koruyup yüceltmek adına romantik ilişki kurarlar. Aslın da bir diğer romantik ilişki kurma hedefleri arasında bir takım ihtiyaçlarına (Cinsellik, maddi gelir) hizmet edecek kişileri bulmaktır.(John ve Robins, 1994). Bu amaç dahilinde pek çok farklı manipülasyon tekniklerini kullanırlar.(Hart, Adams, Burton ve Tortoriello, 2017). Amaç, karşı tarafı ihtiyaçlarına hizmet edecek kıvama getirmektir. (Hamilton ve ark., 1986). Ancak ilişkideki partner bu ihtiyaçları karşılamış olsa bile, narsist birey bunun aksini düşünme eğiliminde olur (Masterson, 1988). Şayet Narsist birey, mevcut partnerinin kendi ihtiyaçlarının karşılamadığı, şahsi taleplerine hizmet etmediğine inanırsa, çok kolay ve hızlı bir şekilde başka bir partner arama girişimine geç

kalmaz. (Campbell ve ark., 2002). Narsistik özellik gösteren bireyler ile kurulan romantik ilişkilerde, tarafların memnuniyetlerine ilişkin birtakım araştırmalarda; romantik ilişkilerindeki memnuniyet seviyelerinin nispeten düşük olduğu, daha az doyum aldıkları ve ilişkilerindeki bağlılığın oldukça az olduğu saptanmıştır. Romantik ilişkilerdeki doyum, partnerlerin birbirilerini ne kadar olumlu değerlendirdiği ile ilgili ilişkili olup, bağlılığı, samimiyeti, güveni ve sadakati içermekle bağlantılıdır. (Lam, 2012; King, 2012; Rusbult ve Buunk, 1993;). Narsistik özelliklere sahip bireyler her anlamda şahsi çıkar ve kişisel tatminlerini yerine getirmekle meşgul olduklarında dolayı diğerlerinin duygu ve düşüncelerinin hiçbir önemi yoktur. Diğerlerinin ne hissettikleri ya da duygularının kendileri açısından bir önemi olmadığından dolayı karşı taraf ile derinlikli ya da sıkıca bir bağlılıktan bahsetmek pek de mümkün olmaz. Nihayetinde istikrar ve sadakat duygusu da işin içine giremez. (Campbell ve Foster, 2002).

Narsist bireyler genel itibarıyla kısa süreli yüzeysel ve derin bağlardan yoksun ilişkileri tercih etmektedirler. Genellikle motivasyon kaynakları çok eşlilik bağlamında pek çok partner ile birlikte olmaktır. Tabii bu birlikteliğin süresi ise kısa vadeli oluşu narsist bireylerin ilişkideki duruşlarının en belirgin özelliğidir. Narsist bireyler, karşı cins tarafından olabildiğince, alımlı, çekici, cinsel yönden tatmin edici olarak algılanmaktadır ya da algılanmak isterler. Fakat romantik ilişkilerinde, kendilerine yönelik diledikleri statüyü, hayranlığı, gücü, aşkı ve cinselliği kendilerine sunan partnerlerini daima hayal kırıklığına uğrattı ve haksız davranma eylemlerinde bulunurlar. (Buss ve Shackelford, 1997; Morf ve Rhodewalt, 2001). Ek olarak narsizm düzeyi yükseldikçe; yalan söyleme ve kendi çıkarları için diğerlerini kandırma oranı da artmaktadır (O'Reilly ve Doerr, 2020). Narsist yapılanmaya sahip bireylerin romantik ilişkilerindeki dinamiklerin başında sadakatsizlik eğilimi gelir. Keza aldatma davranışına yakınlıktan bahsedilir. Narsist bireyler aldatma eğilimi dışında genellikle mevcut ilişkilerinde partnerini yetersiz görme, empati yapmama, ilişkiye emek vermemeleri ve bunun ardından farklı alternatiflere yönelmeleri mevcut özellikleri arasındadır (Altınok ve Kılıç, 2020). Özellikle büyüklenmeci narsistik kişiliğin son derece baskın olduğu bir tabloda, kişi romantik ilişkilerini bir güç yarışı olarak görebilmektedir. Literatürde narsistik bireylerin narsistik ihtiyacı olan kendine duyulan hayranlık ve algılanan güç gösterisi ile pozitif ilişkili olduğunu, dış kaynaktan gelecek olan hayranlık övgüleri ile hissettikleri abartı tüm güçlülük hissiyatının doğru orantılı olduğu bildirilir. Bu verilerden hareketle, narsist bireyin birincil

ihtiyaçları arasında yer alan hayranlık toplama gereksinimi, onları özel hissettirecek bu tür ihtiyaçları karşılamaya yönelik sürekli bir partner aradıkları söylenebilir. Çünkü Narsistik birey için her zaman kendi arzularını yerine getirecek mükemmel partneri aradıkları söylenebilir (Buss ve Shackelford, 1997). Carroll (1987) narsisizm ile güç duygusu arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğunu vurgular. Narsist bireylerin her daim daha mükemmelini bulacak inancı, var olan değişik alternatif seçeneklerin farkındalığı, onların partnerine karşı sadakatli ve bağlılık ile ilişkide yer almasına engel olan bir durumdur. Yani narsistik bireylerdeki bağlılık eksikliği pek çok alternatiflerin olmasından ileri gelen bir durumdur. (Campbell ve Foster, 2002).

5. SONUÇ ve TARTIŞMA

Narsizm bir kişilik bozukluğu olarak insan yaşamını derinden etkileyip, pek çok yönden yaşamı aksatan bir oluşumdur. Bu oluşum davranışsal ve bilişsel boyutlara etki eden bütünsel bir yapılanmadır. Bu bütünsellik içerisinde oluşan davranışsal kalıplar ile bilişsel yargılar yakın ilişkileri olumsuz yönde etkiler. Özellikle yakın ilişki içerisinde önemli bir yere sahip romantik ilişkilerdeki olumsuzluk etkisi oldukça büyüktür. Narsistik bireylerin romantik ilişki kurma amaçları arasında; olumlu benlik algısını yükseltme, statü kazanma, hayranlık uyandırma, cinsel birliktelik gibi sadece kendi gereksinimlerini karşılamak adına girilen bir stratejidir. Egoantrizm tutumları ve her daim özdenetimliğe sahip olma narsistik bireylerin romantik ilişkilerinin sağlıklı ilerleyemeyeceği ortadadır. Özellikle patolojik narsizme sahip bireylerin manipülasyon yetenekleri oldukça yüksektir. (Fields, 2012; Green ve ark., 2020). Bu özellikler, romantik ilişkilerine ve partnerlere zarar veren yıkıcı unsurlardır. Romantik ilişkiler ve narsizm kavramına ilişkin çalışmalar alan yazında seyrek olduğu görülmektedir.

Alan yazında yapılan çalışmalarda özellikle narsistik bireylerin romantik ilişkilerindeki aksaklık, doyumsuzluk ve partnerlerine yaşattıkları zorluklara değinildiği gözlenmiştir.

KAYNAKÇA

AKHTAR, Salman (1989). Narcissistic personality disorder. Descriptive features and differential diagnosis. *Psychiatr Clin North Am* 12.

Altınok, A. ve Kılıç, N. (2020). Exploring the associations between narcissism, intentions towards infidelity, and relationship satisfaction: Attachment styles as a moderator. *Plos One*, 15(11), e0242277. doi:10.1371/journal.pone.0242277

American Psychiatric Association (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th. Ed.). Washington, DC: APA.

Atak, H. ve Taştan, N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 520-546. doi:10.5455/cap.20120431

Beck, A. T., Freeman, A., Davis, D. D. (2004). *Cognitive therapy for personality disorders*. (2nd ed.). Retrieved from <http://library.lol/main/6B3C6E47206613B582A518E73EBD6BBB>

Blow, A. J., ve Hartnett, K. (2005). Infidelity in committed relationships I: A methodological review. *Journal of Marital and Family Therapy*, 32(2), 183-216.

BRADBURY, T.N., & FINCHAM, F.D. (1988). Individual difference variables in close relationships: A contextual model of marriage as an integrative framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 713-721.

Buss, D. M., & Shackelford, T. K. (1997). Susceptibility to infidelity in the first year of marriage. *Journal of Research in Personality*, 31(2), 193-221. doi:10.1006/jrpe.1997.2175

Büyüklü, Z., “ Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Güzellik Algısı ile Aldatma Tutumunun İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Caligor, E., Levy, K. N., & Yeomans, F. E. (2015). Narcissistic personality disorder: Diagnostic and clinical challenges. *American Journal of Psychiatry*, 172(5), 415-422. doi:10.1176/appi.ajp.2014.14060723

Campbell, W. K., Foster, C. A., & Finkel, E. J. (2002). Does self-love lead to love for others? A story of narcissistic game playing. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83(2), 340-354. doi:10.1037/0022-3514.83.2.340

Campbell, W. K. & Miller, J. S. (2011). *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical approaches, empirical findings, and treatments*. Retrieved from <http://library.lol/main/6E3C1F33F3C77A260145C768855338C4>

Campbell, W. K. (1999). Narcissism and romantic attraction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77(6), 1254-1270. doi:10.1037/0022-3514.77.6.1254

Carlson, E. N. (2013). “Honestly Arrogant or Simply Misunderstood? Narcissists' Awareness of their Narcissism”, *Self and Identity*, 12 (3): 259-277.

Collins W.A., Welsh D.P., Furman w. Adolescent Romantic Relationships. *Annu. Rev. Psychol.* 2009; 60: 631-652. Doi: 10.1146/annurev.psych.60.110707.16345

Duba, J. D., Kindsvatter, A. and Lara, T. (2008). Treating infidelity: Considering narratives of attachment. *The Family Journal*, 16(4), 293-299.

Fields, S. K. (2012). Narcissism and intimate partner violence: An establishment of the link and investigation of multiple potential mediators. Retrieved from Electronic Theses and Dissertations. Paper 1222. <https://dc.etsu.edu/etd/1222>.

Fife, S. T., Weeks, G. R. ve Gambescia, N. (2008). Treating infidelity: An integrative approach. *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families*, 16, 316-323.

Freeman, A., & Fox, S. (2013). Cognitive behavioral perspectives on the theory and treatment of the narcissistic character. In J. S. Ogronczuk (Ed.), *Understanding and treating pathological narcissism* (pp. 301-320). American Psychological Association. doi:10.1037/14041-018

- Geçtan, E. (2020). İnsan olmak. (19.baskı). İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Glass, S. P., ve Wright, T. L. (1992). Justifications for extramarital relationships: The association between attitudes, behaviors, and gender. *The Journal of Sex Research*, 29(3), 361-387
- Green, A., MacLean, R., & Charles, K. (2020). Unmasking gender differences in narcissism within intimate partner violence. *Personality and Individual Differences*, 167, 110247. doi:10.1016/j.paid.2020.110247
- Hamilton, J. D., Decker, N., & Rumbaut, R. D. (1986). The manipulative patient. *American Journal of Psychotherapy*, 40(2), 189–200. doi:10.1176/appi.psychotherapy.1986.40.2.189
- Hansen, G. L. (1987). Extradyadic relations during courtship. *Journal of Sex Research*, 23, 382-390.
- Hart, W., Adams, J., Burton, K. A., & Tortoriello, G. K. (2017). Narcissism and self-presentation: Profiling grandiose and vulnerable narcissists' self-presentation tactic use. *Personality and Individual Differences*, 104, 48–57. doi:10.1016/j.paid.2016.06.062
- Howard, V. (2019). Recognising narcissistic abuse and the implications for mental health nursing practice. *Issues in Mental Health Nursing*, 40(8), 1–11. doi:10.1080/01612840.2019.1590485
- John, O. P., & Robins, R. W. (1994). Accuracy and bias in self-perception: Individual differences in self-enhancement and the role of narcissism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66, 206- 219. doi:10.1037/0022-3514.66.1.206
- KARAAZİZ, Meryem ve ATAĞ, Erdem. İ. (2013). Narsisizm ve narsisizmle ilgili araştırmalar üzerine bir gözden geçirme. *Nesne*, 1 (2), s.44-59.
- Kaya Örk, E. (2021). Bağlanma kuramı çerçevesinde aldatma ve boşanma. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 248- 263.
- Kealy, D., & Ogrodniczuk, J. S. (2014). Pathological narcissism and the obstruction of love. *Psychodynamic Psychiatry*, 42, 101– 119. doi:10.1521/pdps.2014.42.1.101
- Keller, P. S., Blincoe, S., Gilbert, L. R., Dewall, C. N., Haak, E. A., & Widiger, T. (2014). Narcissism in romantic relationships: A dyadic perspective. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 33(1), 25– 50. doi:10.1521/jscp.2014.33.1.25.
- Kızıltan, H. (2000). Narcissistic Personality Inventory (NPI) Ölçeğinin Türkçe Formu Dil Eşdeğerliliği, Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışmaları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Bölümü.
- King, J. W. (2012). Narcissism in romantic relationships: An analysis of couples' behavior during disagreements. *Kaleidoscope*, 10(11). Retrieved from <https://uknowledge.uky.edu/kaleidoscope/vol10/iss1/11/>
- Kinsey, A., Pomeroy, W. B. ve Martin, C. E. (1953). Sexual behavior in the human female. *British Medical Journal*.
- Kohut, H. (1971). Kendiliğin Çözümlemesi. Çev. Cem Atbaşoğlu, Banu Büyükkal, Cüneyt İşcan. İstanbul: Metis Yayınları.
- Kohut, H. (2009). The restoration of the self. Retrieved from <http://library.lol/main/FA29BE1B37D8ECB90E080FAE AEC24D09>
- Lam, Z. K. W. (2012). Narcissism and romantic relationship: The mediating role of perception discrepancy. Retrieved from <http://lbms03.cityu.edu.hk/oaps/ss2012-4708-lkw841.pdf>
- Masterson, J. F. (1988). The search for the real self. Retrieved from <https://libgen.is/book/index.php?md5=BC3EF9E10549388037E9CE6284C8A93D>
- Miller, J. D., Campbell, W. K., & Pilkonis, P. A. (2007). Narcissistic personality disorder: relations with distress and functional impairment. *Comprehensive Psychiatry*, 48(2), 170–177. doi:10.1016/j.comppsy.2006.10.003
- Millon, T., Grossman, S., Millon, C., Meagher, S. & Ramnath, R. (2017). Modern yaşamda kişilik bozuklukları. (E. O. Gezmiş çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- Morf, C. C., & Rhodewalt, F. (2001). Unraveling the paradoxes of narcissism: A dynamic self-regulatory processing model. *Psychological Inquiry*, 12(4), 177–196. doi:10.1207/s15327965pli1204_1
- Nowak, N. T., Weisfeld, G. E., Imamoğlu, O., Weisfeld, C. C., Butovskaya, M. ve Shen, J. (2014). Attractiveness and spousal infidelity as predictors of sexual fulfillment without the marriage partner in couples from five cultures. *Human Ethology Bulletin*, 29, 18-38.
- Ogrodniczuk, J. S., Piper, W. E., Joyce, A. S., Steinberg, P. I., & Duggal, S. (2009). Interpersonal problems associated with narcissism among psychiatric outpatients. *Journal of Psychiatric Research*, 43(9), 837–842. doi:10.1016/j.jpsychires.2008.12
- Ong, E. Y. L., et al. (2011). "Narcissism, Extraversion and Adolescents' Self-Presentation On Facebook", *Personality and Individual Differences*, 50 (2): 180-185.
- O'Reilly, C. A., & Doerr, B. (2020). Conceit and deceit: Lying, cheating, and stealing among grandiose narcissists. *Personality and Individual Differences*, 154, 109627. doi:10.1016/j.paid.2019.109627
- Özkul, K. (2018). Hastalıkta Sağlıkta birbirimizi Aldatana Dek: Romantik İlişkilerde Sadakatsizlik Üzerine bir İnceleme. *Pivolka*, cilt:8, Sayı: 26.
- Pincus, A. L., & Lukowitsky, M. R. (2010). Pathological narcissism and narcissistic personality disorder. *Annual Review of Clinical Psychology*, 6, 421–446. doi:10.1146/annurev.clinpsy.121208.131215
- Ritter, K., Dziobek, I., Preißler, S., Rüter, A., Vater, A., Fydrich, T., Roepke, S. (2011). Lack of empathy in patients with narcissistic personality disorder. *Psychiatry Research*, 187(1-2), 241–247. doi:10.1016/j.psychres.2010.09.013
- Rusbult, C. E., & Buunk, B. P. (1993). Commitment processes in close relationships: An interdependence analysis. *Journal of Social and Personal Relationships*, 10(2), 175–204. doi:10.1177/026540759301000202
- Sauls, D., Zeigler-Hill, V., Vrabell, J. K., & Lehtman, M. J. (2019). How do narcissists get what they want from their romantic partners? The connections that narcissistic admiration and narcissistic rivalry have with influence strategies. *Personality and Individual Differences*, 147, 33–42. doi:10.1016/j.paid.2019.04.025
- Seidman, G. (2016). Narcissism, intrinsic and extrinsic romantic ideals, and relationship satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 33(8), 1018–1030. doi:10.1177/0265407515615693

- Subotnik, R. B. Ve Harris, G. (2005). *Surviving infidelity: Making decision, recovering from the pain*. Simon ve Schuster.
- Sungur, M. Z. (2009). *Sen, ben ve aramızdaki her şey: Şeytan üçgeni aşk-evlilik-sadakatsizlik*. Goa yayınları
- Şatıroğlu, G., “ Evli Bireylerde Aldatma Eğilimi, Bilişsel Duygu Düzenleme ve Kişilik Özellikleri “, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Türk Dil Kurumu Yayınları - Türk Dili Dergisi Sayı: 839 Kasım 2021 · Türk Dili Dergisi Sayı: 839 Kasım 2021 Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Treas, J. ve Giesen, D. (2000). *Sexual infidelity among married and cohabiting Americans*. *Journal of Marriage and Family*, 62(1), 48-60.
- Zvi, L., & Elaad, E. (2018). *Correlates of narcissism, self-reported lies, and self-assessed abilities to tell and detect lies, tell truths, and believe others*. *Journal of Investigative Psychology and Offender Profiling*, 1-16. doi:10.1002/jip.1511
- Walters, N. T., and Horton, R. (2015). “A Diary Study of the Influence of Facebook Use on Narcissism among Male College Students”, *Computers in Human Behavior*, 52: 326-330.
- Wiederman, M. W. &Hurd, C. (1999). *Extradyadic involvement during dating*. *Journal of Social and Personal Relationships*, 16, 265-274